יהודים ורעיון האנטישמיות

22/12/2004|עדכון אחרון: 21/7/202414:50 (שעון מכה)

מוחמד ח'ליפה חסן

הציונות ולאחר מכן המדינה העברית מאשימות את עמי העולם בעוינות ליהודים תחת מה שהיא כינתה "אנטישמיות", ומאז הקמת מדינת ישראל בפלשתינה היא מקפידה להצמיד את ההאשמה הזו לעמים הערביים והאסלאמיים, וקוראת ליהודים הערבים להגר לפלשתינה בתואנה שהערבים ביצעו פשעים ומעשי טבח נגד המיעוט היהודי הערבי.

תפיסת האנטישמיות

: השימוש של הציונות במושג האנטישמיות

, הערבים והאנטישמיות

<u>מושג האנטישמיות</u>

המושג "אנטישמיות" הוא מושג יהודי-ציוני שפירושו המילולי "אנטישמיות", ולפעמים מתורגם לערבית כ"אנטישמיות", "אנטישמיות" ו"אנטישמיות". באשר ל"שמטים", פירושם המילולי הוא שושלת היוחסין של שם בן נח עליו השלום, וזהו גם מונח מקראי שבו הגזעים האנושיים מחולקים לשלושה חלקים:

א. השמיים מיוחסים לשם בן נח עליו השלום, והם מתייחסים בדרך כלל לעמים החיים בחצי האי ערב, במסופוטמיה (עיראק העתיקה) ובאזור הסורי (תושבי סוריה, לבנון וארץ ישראל), אם כי התורה הוציאה את הכנענים ממשפחת השמים וכללה אותם במגינים כמעין נקמה וקללה.

ב. חמים, המיוחסים לחם בן נח, עליו השלום, והכוונה לעמים החיים ביבשת אפריקה על צבעם ותווי פניהם הידועים.

ג. היפתיים, המיוחסים ליפת בן נח עליו השלום, הם מוצאם של העמים ההודו-אירופיים שחיו במזרח הרחוק, חלקים מהמזרח הקרוב הקדום (פרס) ועמי אירופה. זוהי חלוקה אתנית המבוססת על צבע.

האנטישמיות מתייחסת אפוא לעוינות של העמים היפתיים והחמיים (הודו-אירופיים ואפריקאים) לעמים השמיים. ה"אנטישמיות" הצטמצמה ליהודים ושאר השמיים הוצאו מחיק השמיות, והיהודים נחשבו לסמים החיים בחברות לא-שמיות שהן חברות הודו-אירופיות.

<u>ההגדרה היהודית של אנטישמיות</u>

"יהודי אירופה שהמציאו את המונח אנטישמיות אינם שייכים לשמים, אלא הם אירופאים החיים באירופה מאז שנת 70 לספירה, לאחר שהרומאים גירשו את היהודים מפלסטין ופיזרו אותם בכל ארצות העולם במה שמכונה הפזורה היהודית הכללית."

האנציקלופדיה היהודית מציינת בהגדרת המונח "אנטישמיות" כי הוא משמש מאז סוף המאה ה-19 להתייחסות לכל תנועה מאורגנת נגד יהודים או לכל צורה אחרת של עוינות ליהודים.

המונח פירושו בדרך כלל שנאת יהודים, עוינות המופנית כלפי אנשים המצהירים על יהדותם או שהם ממוצא יהודי, ולכן הוא שונה מחוסר סובלנות אנטי-יהודית בימי הביניים מכיוון שחוסר סובלנות זה הוא דתי ויכול היה להסתיים בהמרת דת לנצרות.

תיאוריית האנטישמיות המודרנית התבססה על ההבחנה בין שני גזעים: הגזע הארי והגזע השמי וייחוס מאפיינים מובהקים מסוימים לגזעים אלה. אמונה זו התפשטה בגרמניה, שם הפעילות היהודית בכל תחומי החיים ליבתה שנאה ושנאה ליהודים מצד הגרמנים.

קשה היה לייחס את חוסר הסובלנות כלפי יהודים לסיבות דתיות בגלל האקלים הדתי הסובלני של התקופה, וגם בגלל שהיהודים התקדמו מבחינה חברתית תוך שהם מוחלשים מבחינה דתית.

ההיסטוריה של המונח
העיתונאי ויליאם מאר היה הראשון שהשתמש במונח אנטישמיות בשנת 1879 כדי לאפיין את התנועה האנטי-יהודית.

בגרמניה החלו להופיע כתבים אנטי-יהודיים, כמו אלה של אויגן דורינג נגד הריבונות היהודית על החיים הגרמניים וקראו לסטנדרטים לתיקון מצב זה, לאחר שתנועה זו קודמה באופן נמרץ על ידי קנצלר גרמניה ביסמרק.

"האגודה האנטישמית" קמה לאחר שהצליחה לאסוף 255,000 חתימות הקוראות לגירוש יהודים, והיו כמה הפגנות בכמה ערים בגרמניה לתמיכה במגמה זו. יהודים הואשמו נגדם ברצח פולחני (האשמת דם) בימי הביניים.

המפלגה האנטישמית זכתה ב-15 מושבים ב-1893 ברייכסטאג, התנועה האנטישמית התפשטה מגרמניה לשאר אירופה, וב-1881 חודשה הרדיפה הדתית ברוסיה. ב-1895 הוקמה באוסטריה קבוצה אנטישמית ובווינה הוקמו ממשלות אנטישמיות גלויות בראשות קרל לולגר. בהונגריה הופיע ב-1882 האשמה ברצח פולחני. התופעה הגיעה לצרפת (חלוצת השחרור היהודי) ותעמולה אנטי-יהודית הופצה על ידי פול פונטו ואדוארד דרמונט, מחבר הספר "צרפת היהודית"" (1886).

באנגליה, איטליה וארצות הברית צצו צורות של אנטישמיות. בוועידה הבינלאומית הראשונה בנושא האנטישמיות נדרשו הגבלות פנאטיות על היהודים. יוסטון סטיוארט צ'מברליין נתן בסיס פילוסופי לתפיסה זו בכך שהציב את הגרמנים בראש האנושות ואת היהודים בתחתית סולם האנושות.

פרסום "הפרוטוקולים של זקני ציון" לאחר מלחמת העולם הראשונה תמך במגמה האנטישמית, שכן הפרוטוקולים הראו רצון יהודי לריבונות עולמית והובילו לתחייה של

התעמולה האנטישמית. מרידות אנטי-יהודיות אלימות פרצו בהונגריה ב-1920. בארצות הברית תמך הנרי פורד בתנועה האנטי-יהודית מבחינה מוסרית וכלכלית. בגרמניה הפך אדולף היטלר את האנטישמיות לאחד מעקרונות הליבה של מצע מפלגתו הנאצית.

כשלים

במונח יצוין כי המונח אנטישמיות מכיל במשתמע כשלים היסטוריים ואתניים רבים, שכן יהודי אירופה שהמציאו את המונח הזה אינם שייכים לסמיסטים, אלא הם אירופאים שחיו באירופה מאז שנת 70 לספירה, לאחר שהרומאים גירשו את היהודים מארץ ישראל ופיזרו אותם בכל ארצות העולם במה שמכונה הפזורה היהודית הכללית. מצבם הנפשי והפיזי של היהודים שהתפזרו בארצות אירופה, איבדו את המאפיינים הערביים (השמיים) והפכו לאירופאים, השתנה מכמה גורמים:

- הגורם האקלימי והגיאוגרפי שגרם ליהודים לאבד את המאפיינים האתניים הערביים שלהם, כך שצבעם השתנה ודעתם השתנתה.
- נישואי התערובת בין יהודים לאירופאים בעקבות המרת דתם של מספר רב של יהודים לנצרות לאחר הופעתה והתפשטותה באירופה. המרת דת זו לנצרות התרחשה מרצון או כתוצאה מרדיפות הכנסייה הנוצרית את היהודים בתקופת ימי הביניים. היהודים הנוצרים נכנסו למערכת יחסים של זיקה לנוצרים בחברה האירופית, שינו את דמם ושושלת היוחסין שלהם הפכה להודו-אירופית ואיבדה בהדרגה את המאפיינים הערביים (שמיים) שלהם.

עלינו להצביע כאן על הצורך לתקן מונח זה ולהבהיר את השגיאות והשגיאות המכוונות שלו. בין התיקונים החשובים ביותר הנדרשים ניתן למנות את התיקונים הבאים:

- המונח מתייחס בעיקר לשנאה ועוינות ליהודים מסיבות סובייקטיביות בשל אופיין של הקהילות היהודיות ואופי האופי היהודי, וכן מסיבות חיצוניות שפיתחו את רעיון שנאת היהודים בתודעה האירופית.
- המושג של שנאת יהודים מוגבל אצלם ולא נכון להכליל אותו כך שיכלול את כל השמיים.
- המושג שנאת יהודים הוא מושג מערבי ומתייחס לתופעה מערבית ואינו קיים במזרח, במיוחד במזרח השמי (הערבי הקדום) או במזרח האסלאמי, מכיוון ששנאת היהודים במערב היא תוצאה של בעיה שפותחה על ידי המערב ומכונה הבעיה היהודית. היהודים לא היוו בעיה עבור עמי המזרח. אם נחזור למקורות ההיסטוריים היהודיים, המונחים "בעיה יהודית" ו"אנטישמיות" אינם קיימים בלקסיקון היחסים בין יהודים לעמי המזרח, אלא נפוצים בלקסיקון היחסים בין יהודים לעמי המערב.
- היהודים במערב אינם "שמיים" מכיוון שמאז שנת 70 לספירה הם הפכו לאירופאים מבחינה מנטלית ואתנית, כפי שהוסבר לעיל.

השימוש במושג האנטישמיות על ידי הציונות

"תחת המונח אנטישמיות, ההבנה הבסיסית של ההיסטוריה הופכת להבנה גזענית ששמה את בני ישראל בצד ואת האנושות כולה בצד השני, ואפילו ההיסטוריה הכללית של האנושות הופכת להיסטוריה של האנטישמיות".

הציונות המציאה את המושג "אנטישמיות" והחלה להשתמש בו להשגת האינטרסים שלה לאחר שהמנהיגים הציוניים לקחו את תופעת האנטישמיות כאמתלה להפריד את הקהילות היהודיות באירופה מהקהילות הנוצריות שבקרבן חיו, ועל בסיסו פיתחו את הרעיון הלאומי המכוון להקמת מה שמכונה "הבית הלאומי ליהודים".

<u>אחד</u>

ההוגים הציונים הראשונים שניתחו את תופעת האנטישמיות היה ליאו פינסקר שפירש אותה כתופעה פתולוגית ותסביך פסיכולוגי קבוע שפגע באדם הנוצרי האירופי, והיא אינה רק תופעה חברתית או כלכלית כפי שסברו רבים.

האנטישמיות, לדעתו של פינסקר, היא שנאת הזר, וכל עוד היהודים הם מיעוט בכל מקום שבו הם חיים, הם כמו רוחות רפאים רדופות בכל מקום, זרים לכל העמים שמטבעם שונאים את כל מה שזר להם.

לכן, הסיבה הראשונה לשנאת יהודים היא שהם אינם שייכים למדינות שבהן הם חיים, ולכן הם גורם לא רצוי, גם אם קבוצות יהודיות ינסו לשנות את מצבן בתוך הקהילות הללו, שינוי יהודי לא יביא את שביעות רצונו של הרוב.

לכן פינסקר טוען שהיהודים זרים לחברות שבהן הם חיים, ושחלום השתלבותם בחברות אלה אינו יכול להתממש. זאת, לדעתו, לא משום שהיהודים אינם מסוגלים להשתלב, אלא משום שהרוב לא יאפשר להם לעשות זאת.

לכן, הפתרון שלו הוא להעביר את היהודים ממקומם לפיסת אדמה שבבעלותם ולהפוך לעם נורמלי, והמצב הלא נורמלי הזה משתנה, לדברי פינסקר.

יש לציין שפינסקר לא עמד על כך שהארץ הזו שהוא מדבר עליה היא אדמת פלסטין עצמה, אלא הציע ארץ המתאימה להתיישבות הנוכחית של יהודים כחלק מיבשת אמריקה, למשל, שבה יוכלו היהודים להשלים את האמנציפציה שלהם.

הדבר מלמד כי השפעתו של פינסקר מושפעת מרעיונות ליברטריאניים הרואים בעקרון השחרור היהודי את הבסיס לפתרון הבעיה היהודית, כמו גם מרצונו לקבל יהודים על בסיס שווה בעולם עם עמים אחרים, רעיון שמקורו בעקרונות השוויון שהופצו על ידי המהפכה הצרפתית. הוא ביטא את עמדותיו הציוניות במאמר שכותרתו "אמנציפציה עצמית: פנייה של יהודי רוסי לעמו".

<u>שימוש ב"אנטישמיות" של הרצל</u>

לדעתו של תיאודור הרצל, האנטישמיות היא תנועה מורכבת מאוד. הרצל טוען שהוא מבין את סוד האנטישמיות הזו, ואומר שהוא מתייחס לתנועה האנטישמית כאל יהודי אך ללא פחד או שנאה כלפיה.

הוא רואה בתנועה זו אלמנטים קשים, ובהם חוסר סובלנות תורשתי, תחרות מסחרית ציבורית, חוסר סובלנות דתית, וכן אלמנט של הגנה עצמית. הרצל אינו רואה בבעיה היהודית בעיה חברתית או דתית, גם אם היא לובשת לעתים אופי כזה. לדעתו, הבעיה היא בעיה לאומית, וכדי לפתור אותה יש לבסס אותה כשאלה פוליטית בינלאומית שתידון ותטופל על ידי אומות העולם המתורבתות.

עבור הרצל, העם היהודי הוא עם אחד, ללא קשר למדינות ולמערכות השונות שבהן הוא חי. הם ניסו להתערבב עם הקהילות הלאומיות שבהן חיו, כמו גם לשמר את מורשתם ודתם היהודית, אך לא הצליחו לעשות זאת מכיוון שהמדינות שבהן חיו לא אפשרו להם לעשות זאת.

לדבריו, זה אבסורד שיהודים הופכים לפטריוטים צייתנים למדינות הללו, וזה גם אבסורד שיהודים מקריבים חיים וציוד למען המדינות הללו, כפי שעושים האזרחים. זה גם אבסורד שיהודים מנסים לתרום לתהילת המדינה הזו ולהעלות את מעמדה במדע ובאמנויות או להעשיר אותה באמצעות מסחר.

במדינות אלה, אומר הרצל, מתייחסים ליהודים כאל זרים, כאשר הרוב קובע בדרך כלל מיהו הזר וקובע את יחסיו עמו על סמך הכוח שיש להם. לכן הוא אומר שזה אבסורד שיהודי יצהיר על נאמנותו לעמים הללו ועל צייתנותו לחוקיהם.

המדינה היהודית שהרצל דוגל בה לא תפגע ביהודים המשולבים, לדבריו, החוששים לכספם ולזכויותיהם שרכשו במדינה שבה התמזגו. הרצל מרגיע את היהודים המשתלבים הללו שהקמת מדינה יהודית תהיה לטובתם גם אם לא יעלו אליה, כי הם ימצאו מקלט בכל פעם שהם יהיו בסכנה או בחוסר ביטחון במדינה שבה הם חיים.

הרצל מאשים את היהודים המתבוללים בהיותם גורם לחיזוק ואף להחייאת האנטישמיות באזורים שבהם היא אינה קיימת, שכן אנטישמיטים רבים הם ממוצא יהודי שמסתתרים מאחורי וילונות הצדקה כדי לפעול נגד חוסר היציבות של יהודים נרדפים בארצותיהם.

הרצל האמין שהמעצמות הגדולות צריכות לפעול מצדן כדי לסייע ליהודים להיפטר מהאנטישמיות על ידי הקמת מדינה שאליה יגורשו יהודים וייפטרו מהיסוד היהודי, ובכך לשים קץ לתופעת האנטישמיות.

בכך הופך הרצל את האנטישמיות לבעיה של העולם המערבי, ולא רק לבעיה של היהודים. הרצל הבהיר את ההשקפה הזו בקונגרס הציוני הראשון שנערך בבאזל ב-1897.

הרצל גם סבור שהיסוד היהודי בכל חברה הוא גורם לא מסודר ומרדני בתוך החברה האירופית, וזה קשור לטבעו של היהודי, שכן הוא מטבעו אינו יכול לחיות עם עמים אחרים, ואם הוא חי, הוא גורם הרסני לכוחם של עמים אלה ומסית למהפכה ולהיפוך המצב.

הרצל ביסס תפיסה זו בהתכתבותו עם מלכי אירופה ושליטיה, שהציגו בפניהם כי הישרדותם של היהודים בתוך החברות שבהן שלטו אינה לטובת החברות הללו או ממשלותיהן, ועל כן על ממשלות אלה לעודד את רעיון הציונות והקמת בית יהודי כדי שממשלות אלה ייפטרו מהגורמים המתנגדים לה.

<u>שימוש ב"אנטישמיות" בפרשנות ההיסטוריה היהודית</u>

לא רק שמנהיגי הציונות השתמשו ברעיון האנטישמיות כדי לשרת את המטרות הלאומיות היהודיות בהיסטוריה היהודית המודרנית והעכשווית, אלא הם גם השליכו מושג זה על ההיסטוריה היהודית בעבר ופירשו אותו מחדש מנקודת המבט של מושג האנטישמיות, כך שההיסטוריה היהודית העתיקה וימי הביניים מובנת כיום רק באמצעות אנטישמיות.

משמעות הדבר היא שבהיסטוריה העתיקה פורשו יחסיהם של יהודים עם העמים שעימם חיו או באו במגע במסגרת תורת האנטישמיות.

הכלל הקבוע בהיסטוריונים ציוניים הוא שההיסטוריה היהודית היא היסטוריה של אנטישמיות, וכל מי שפוגע בעוינות כלפי היהודים וגורם לסבלם הוא אנטישמי.

ההבנה הבסיסית של ההיסטוריה הופכת להבנה גזענית המציבה את בני ישראל בצד אחד ואת האנושות כולה בצד השני, וההיסטוריה הכללית של האנושות הופכת לעוינות כלפי היהודים, או מה שמכונה ההיסטוריה של האנטישמיות. לכן אין זה מפתיע למצוא פיסה של ספרים היסטוריים שנכתבו על ידי היסטוריונים יהודים תחת הכותרת "תולדות האנטישמיות".

נציין כאן כי בהשלכת מושג האנטישמיות על ההיסטוריה העתיקה יש כשל ציוני גדול, והוא לראות ביהודים בעולם העתיק את הנציגים היחידים של היסוד השמי, למרות שהם המייצגים החלשים ביותר של יסוד זה בשל גלותם והתערבבותם עם עמים אחרים.

בהיסטוריה העתיקה, השמיים מייצגים בעיקר את ערביי חצי האי ערב, מוצאם של השמיים, ארצם מייצגת את "הערש הראשון" של השמיים ושפתם מייצגת את "שפת האם של השמיים".

בהיסטוריה העתיקה לא ניתן לדבר על אנטישמים במובן האוניברסלי של המילה "שמי", ואי אפשר לשפוט את היחסים בין העמים הקדומים כמבוססים על עוינות גזעית. מקורות היסטוריים עתיקים, ללא קשר למיקומם, לא התייחסו לאנטי-גזענות מקיפה בין אנשים לאנשים.

כן, תיתכן תפיסת עליונות מסוימת, אך היא לא הפכה לעוינות מוחלטת לעם מסוים ולא הפכה לנורמה ביחסים בין עמים. לכן, המושג "אנטישמיות" הוא מושג מודרני שהוקרן על ההיסטוריה העתיקה ושימש להסברת היחס בין יהודים לאחרים בהיסטוריה העתיקה ובימי הביניים, בדיוק כפי ששימש להסבר יחסם של יהודים לאחרים בהיסטוריה המודרנית והעכשווית. לראשונה, ההיסטוריה נכתבת מנקודת מבט של אהבת עם לעם או שנאה בין עם.

<u>ערבים ואנטישמיות</u>

"הקהילה הערבית המוסלמית הגדירה ליהודים כמו גם לנוצרים מעמד דתי לגיטימי המבטיח לה הגנה משפטית ודתית, שכן הם סווגו כאנשי הספר וד'ימים עם המוסלמים, מה שהבטיח להם חיים בטוחים ויציבים בתוך הקהילה המוסלמית".

כדי לא לקלקל את התיאוריה ביישומה הכללי בהיסטוריה האנושית, טבעי הוא שחץ האנטישמיות מופנה כלפי כל העמים ללא יוצא מן הכלל, והערבים הם בין העמים החשובים ביותר המואשמים באנטישמיות. ההיסטוריה הכללית שלה נכתבת על ידי היסטוריונים ציוניים מנקודת מבט של עוינות ושנאה, למרות שכל ההיסטוריה הערבית מעידה על יחסים טובים עם

היהודים, והיסטוריונים יהודים אובייקטיביים לפני הופעת הציונות ראו בחיי היהודים בעולם הערבי והאסלאמי את תור הזהב בהיסטוריה היהודית.

ההאשמה באנטישמיות של ערבים היא שקרית

, והעובדה שאנו לוקחים את ההיסטוריה של יחסי יהודים-מוסלמים כהוכחה ניצחת לשקר התיאוריה האנטישמית.

השאלה כאן היא: אם תיאוריית האנטישמיות היא תיאוריה אתנית, כיצד ניתן להאשים את הערבים באנטישמיות שהם שמים?

העלאת האשמה זו כרוכה בשגיאות היסטוריות ואתנו-גזעיות רבות. בין החשובות ביותר מבין השגיאות הללו:

- הערבים הם "סם" ומייצגים את המוצא הראשון של השמיים והערבים אינם יכולים לשנוא את עצמם כשמים ולדכא את עצמם ולעורר אנטגוניזם בגזעם.
- להאשים את הערבים זה להכחיש את השמיות של הערבים ושרק היהודים מייצגים את השמיים.
- ערבים מעולם לא רדפו יהודים בהיסטוריה בגלל גזעם או דתם. נתוני ההיסטוריה היהודית והווידויים של היסטוריונים יהודים מוכיחים שמדינות ערב והאסלאם היו מאז ומתמיד מקלט ליהודים להימלט מרדיפות אירופה, בין אם מסיבות דתיות או אתניות, כפי שטוענים היהודים.
- האשמת הערבים באנטישמיות היא חלק מהפיכת תיאוריית האנטישמיות לאוניברסלית כלפי העולם כולו. בה בעת, השמיים מוגבלים ליהודים, ויש לכך שתי טעויות: האשמת האנושות כולה באנטישמיות, וזיהוי היהודים כשמים בלבד. כאילו העוינות האנושית ליהודים היא גזעית-אתנית.
- האנטישמיות היא המצאה יהודית אירופית שאין לה שום קשר למדינות ערב והיא קשורה לבעיית היהודים באירופה.

עם התפתחות ההתנגדות הערבית למפעל הציוני הואשמו הערבים באנטישמיות, בעמידה בדרכו של המפעל הציוני, ברדיפת המיעוטים היהודיים בארצות ערב ובמעשי טבח נגד מיעוטים אלה כדי לדחוף אותם להגר לפלסטין לפני ואחרי הקמת המדינה.

השתלבות היהודים בסביבה הערבית

למעשה, החוקר האובייקטיבי של מצבם של יהודי העולם הערבי והאסלאמי בעידן המודרני יודע היטב שהיהודים שהתיישבו במרחב הערבי והאסלאמי השתלבו באופן קבוע ויציב ומלא בסביבה הערבית-אסלאמית ברמה הפוליטית, הכלכלית, החברתית והתרבותית באופן שלא קרה ליהודים בשום חברה אחרת.

הקהילה הערבית-מוסלמית הייתה פתוחה ליהודים, ומגוריהם בשכונות לא הוגבלו כפי שהיה באירופה הנוצרית, שם המיעוט היהודי והרוב הנוצרי הופרדו לחלוטין על ידי בידוד היהודים בשכונות ואי מתן אפשרות להתעסק עם הקהילה הרחבה יותר.

הגטו הפך למדינה בתוך מדינה במידה שהציונות בירכה את הגטו של ימי הביניים באירופה הנוצרית, משום ששמרה על האופי היהודי והגנה עליו מפני אובדן בתוך החברה האירופית בשל מדיניות הבידוד או ההפרדה המוחלטת בין הקהילות היהודיות והנוצריות בעיר האירופית.

באשר לקהילה הערבית המוסלמית, היא ביססה ליהודי ולנוצרי גם מעמד דתי לגיטימי המבטיח לו הגנה משפטית ודתית. יהודים ונוצרים סווגו כעם הספר והד'ימים עם המוסלמים, מה שהביא להם חיים בטוחים ויציבים בתוך הקהילה המוסלמית.

עם הספר השיג את עצמאותו וחירותו הדתית לאור ההכרה האסלאמית ביהדות ובנצרות, דבר שלא הושג ליהודים בימי הביניים באירופה, שהכחישו את הדת היהודית ולא הכירו בה, וסיווגו את היהודים ככופרים שאינם מאמינים בישוע עליו השלום, וכרוצחי המשיח עליו השלום ואינם ראויים לדבר מלבד רדיפות, תוך שמירה עליהם לעניין תיאולוגי, שהוא שהם עדים לישוע, עליו השלום, לקריאתו ולקיומו.

כך שילבה הכנסייה הנוצרית את רדיפת היהודי עם שימור היהודי בעת ובעונה אחת, ורעיון הגטו היהודי השיג מטרה זו.

<u>עדות לאי רדיפת המיעוט היהודי על ידי הערבים</u>

עם הקמת התנועה הציונית וחתירתה לפרויקט המדיני שלה בארץ ישראל, לא השתנתה תפיסתם של הערבים והמוסלמים כלפי היהודים החיים בארצות ערב והאסלאם, וההתנגדות הערבית בפלסטין כוונה נגד יהודים שהיגרו מאירופה וממקומות אחרים ובאו לגזול את פלסטין ולגזול אותה מידי הערבים.

ישנן ראיות רבות לכך שהרדיפה הערבית של המיעוטים היהודיים לא התפתחה, והחשובות שבהן הן:

א. רוב היהודים בעולם הערבי דחו את הפעילות הציונית המונעת להגר ודחו את רעיון ההגירה לפלשתינה בשל התיישבותם בארצותיהם ומשום שיכלו לבקר בארץ ישראל בכל עת. היחסים בין המיעוטים היהודיים בעולם הערבי והמוסלמי בארץ ישראל התחזקו בעקבות הביקור המתמיד בארץ ישראל והיחסים עם יהודי פלסטין.

ב. הגירתם של יהודים ערבים לארץ ישראל התעכבה עד לאחר קום המדינה, אם כי תנועת ההגירה היהודית שהחלה על ידי הציונות החלה בסוף המאה ה-19, כאשר יהודים החלו לזרום בהגירה גדולה לארץ ישראל, ויהודי העולם הערבי והאסלאמי נשארו בארצותיהם ללא רדיפות וללא רצון להגר.

ג. הפעילות הציונית בקרב יהודי העולם הערבי והאסלאמי הייתה אמורה להתרחש מזמן, והציונות לא נשענה בפרויקט שלה על יהודים ערבים, שכן מדובר בפרויקט יהודי מערבי הנותן מענה לבעיה יהודית מערבית שאינה קיימת בעולם הערבי והאסלאמי בכלל. לכן, הפעילות הציונית בקרב יהודי העולם הערבי והמוסלמי לא התחזקה עד שנים ספורות לפני הקמת מדינת ישראל.

ד. עלייתם של יהודים מהעולם הערבי לישראל לא הייתה תוצאה של רדיפות ערביות אלא תוצאה של לחצים ציוניים חזקים שאילצו אותם בסופו של דבר לעזוב את מדינותיהם הערביות ולהגר לישראל.

חוקר מצרי שהתמחה בחקר דתות

מקורות

1- ד"ר אחמד סוסה: ערבים ויהודים בהיסטוריה, אל-ערבי לדפוס, הוצאה לאור והפצה, מהדורה שביעית, דמשק (ללא תאריך).2- שמואל אטינגר: יהודים בארצות ערב, עולם הידע, כווית, 1995.3- עבד אל-והאב אל-מסירי: אנציקלופדיה של יהודים, יהדות וציונות, כרך שני, דאר אל-שורוק, קהיר, 1999.4 - ד"ר עלי אבראהים עבדו וח'יריה קאסמיה: יהודי ארצות ערב, ביירות, 1971.5 – ד"ר מחסן מוחמד אל-וקאד: היהודים במצרים הממלוכית לאור מסמכי הגניזה, ארגון הספרים הכללי המצרי, סדרת תולדות המצרים, גיליון 135, קהיר, 1999.6 – ד"ר מוחמד ח'ליפה חסן: התנועה הציונית ויחסה למורשת הדתית היהודית, המרכז ללימודי המזרח, אוניברסיטת קהיר, 1997.7 – אמנון רובינשטיין: אירופה ואנטישמיות, הארץ, 29.4.20028 – ג'ייקוב ב. אגוס, משמעות ההיסטוריה היהודית, אבלארד – שומאן, ניו יורק, 1963.9 – אנציקלופדיה יודאיקה, כרך ג', ירושלים.10 צ'ארלס גלוק ור' סטארק, אמונות נוצריות ואנטישמיות, הרפר ורואו, ניו יורק, 1960.11 – ג'יימס פארקס, הקונפליקט בין הכנסייה ובית הכנסת, מחקר במקורות האנטישמיות, תניום, ניו יורק, 1969.12 – ליאון פוליאקוב, ההיסטוריה של האנטישמיות, הוצאת שוקן, ניו יורק, 197413 – האנציקלופדיה היהודית התקנית, עורך, מאת ססיל רות', הוצאת מצדה, ירושלים, 1960.14 ג' סלזניק וס, שטיינדרג, עקשנות הדעות הקדומות, אנטישמיות באמריקה העכשווית, הרפר ורואו, ניו יורק, 1969.

פרסומת